

якості юридичної освіти в розвинутих країнах, вона прямо пропорційна рівню фінансування юридичної освіти. На основі іноземного досвіду, можна виділити три види фінансування вищої юридичної освіти: фінансування виключно за рахунок держави, фінансування виключно з приватних джерел, поєднання приватних і суспільних ресурсів. Держави, які відносяться до першого виду, чітко усвідомлюють, що суспільство потребує висококваліфікованих юристів, тому логічним є виділення бюджету достатніх коштів на підготовку таких спеціалістів. Така модель характерна для Федеративної Республіки Німеччини, а також частково для Великобританії. Другий вид є характерним для більшості країн Європейського Союзу, але слід відзначити широку мережу можливостей проходження безкоштовних стажувань. Так, наприклад, Європейський суд з прав людини проводить щорічні безкоштовні стажування для студентів-юристів, а також для молодих вчених, які бажають покращити свої знання. Крім того, в багатьох університетах надаються стипендії, гранди найбільш талановитими абітурієнтами. А крім того, широко розповсюдженим є низькопроцентне кредитування вищої освіти (у Данії – 1,6%, у Швеції – 1%, в Австрії – 0%).

Третій змішаний вид фінансування юридичної освіти є характерним для Японії. Так у Японії кожний юридичний навчальний заклад має один із видів фінансування (виключно державне, виключно приватне, поєднання приватного і державного). Японський уряд у прагненні вивести країну в розряд лідируючих держав світу робив велику ставку на вищу освіту. У всіх вищих юридичних закладах здійснювався урядовий нагляд за змістом і методами навчання. Приватні університети у Японії пропонують освіту у тих галузях, які не охоплені державними університетами. Крім того приватні університети спрямовані на максимально ефективно використання коштів студентів для впровадження інновацій, покращення матеріально-технічного забезпечення університетів, підвищення заробітної плати та заохочень для викладачів. Таким чином висока якість юридичної освіти в Японії зумовлена тим, що держава зацікавлена в належній якості знань юристів в провідних галузях, а приватні університети нарощують свої фінансові фонди за рахунок успішних методів управління і обґрунтованому обранню спеціальностей за якими здійснюється навчання.

Отже, на основі аналізу позитивного іноземного досвіду, можна виділити основні шляхи покращення юридичної освіти в Україні. Потреба у фінансуванні юридичних навчальних закладів визначається державою, з орієнтуванням на задоволення попиту на конкретні юридичні спеціальності. Для цього необхідно розробка науково обґрунтованих прогнозів в потребі юристів конкретних спеціальностей. Крім того визначається в якій кількості буде потенційна потреба в юристах певних спеціальностей у конкретних регіонах країни. Крім того необхідним є активне державне сприяння розвитку системи практичних стажувань студентів, грантів і стипендій, а також сприяння інвестуванню з приватних джерел у розвиток юридичної освіти.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ В ЮРИДИЧНІЙ ОСВІТІ

Г.О. Петренко

Глибокі економічні, політичні та правові реформи, що здійснюються в Україні у зв'язку з необхідністю формування демократичної правової держави, потребують перебудови юридичної освіти. Необхідне не тільки удосконалення системи юридичної освіти, але й всієї системи мислення юриста, формування у нього не вузьконаціонального, а сучасного глобального правового світогляду.

Інтеграція і глобалізація світової економіки, включення України в Болонський процес, перехід української освітньої системи на компетентностно-орієнтоване навчання передбачають компетентностний формат представлення результатів професійної освіти. Соціально-відповідальний характер юридичної діяльності і норми професійної етики, що регламентують її, визначають нормативність вимог до професійної підготовленості фахівця-юриста володіти соціально-етичною компетентністю - інтегральною характеристикою особи, що поєднує теоретичний і практичний компоненти (знання, уміння, навички, досвід діяльності) з мотиваційно-ціннісним відношенням до здійснення юридичної діяльності відповідно до норм і вимог професійної юридичної етики. Актуальним завданням стає пошук сучасних інноваційних форм і методів підготовки юристів: від розроблення і введення в навчальні плани нових перспективних дисциплін до впровадження інноваційних методик викладання правничих наук. Заслужують на увагу механізми та новітні технології, які допомагають готувати висококваліфікованих, конкурентоспроможних правників, здатних виконувати складні науково-дослідні, фахово-прикладні й творчі завдання.

Одним із ефективних варіантів організації навчального процесу є використання методів інтерактивного навчання, при застосуванні яких організується індивідуальна, парна і групова робота, використовується проектна робота, ролеві ігри, здійснюється робота з документами та іншими джерелами інформації. Інтерактивні методи засновані на принципах взаємодії, активності, опорі на груповий досвід, обов'язковому зворотному зв'язку. Створюється середовище освітнього спілкування, яке характеризується відвертістю, взаємодією учасників, рівністю їх аргументів, накопиченням спільного знання, можливість взаємної оцінки і контролю. При цьому викладач відмовляється від ролі своєрідного фільтру, який пропускає через себе учбову інформацію, і виконує функцію помічника в роботі, одного з джерел інформації.

Інтерактивні методи можуть застосовуватися при організації такої роботи із студентами як організація тематичних занять; формування портфоліо студента; організація дискусій і обговорень спірних питань, що виникли в колективі; створення освітніх ресурсів, а саме кафедральних освітніх архівів (курсів лекцій, тренінгових матеріалів, дипломних робіт, творчих робіт, аудіо і відеоматеріалів і ін.) та тематичних бібліографій.

Для вирішення виховних і учбових завдань можуть бути використані такі інтерактивні форми, як інтерактивна екскурсія; використання кейса-технологій; проведення відео конференцій; круглий стіл; мозковий штурм; дебати; фокус-група; ділові і рольові ігри; М-схема; учбові групові дискусії; тренінги тощо. Особливу увагу на сьогодні приділяється такому сучасному методу в юридичній освіті, як інсценування судового процесу. Кожен етап роботи студента розбирається і оцінюється викладачами, причому не лише на стадії безпосереднього застосування теоретичних знань, в процесі аналізу і кваліфікації справи, але і в ході спілкування з умовним клієнтом, збору матеріалів, підготовки правових документів і, насамкінець, представлення інтересів клієнта в суді. Студентам надається можливість працювати із справами найрізноманітнішого характеру, що дозволяє їм швидко зрозуміти складність правовідносин і застосовувати свої знання в різних галузях права.

Невід'ємною складовою важливих напрямів вдосконалення навчального процесу з використанням сучасних технологій є індивідуалізація навчання з використанням комп'ютерних технологій, що призване вирішити протиріччя між все більш зростаючим обсягом учбової інформації та обмеженими термінами навчання, між масовістю навчання та його індивідуалізацією для більш якісної фундаментальної підготовки майбутніх юристів.

Таким чином, неодмінною умовою успішної реалізації інноваційних винаходів і розробок у навчальному процесі, впровадження сучасних технологій освіти може бути вирішення проблем освітнього менеджменту та управління інноваціями. Ефективне управління інноваціями на всіх рівнях (від загальнодержавного до університетського) має стати важливою складовою освітньої політики держави, регіону, вищого навчального закладу. Важливі завдання реформування вищої школи можна виконати лише за умови удосконалення усіх ланок і структурних елементів системи вищої освіти.

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

О.О. Сушко

Освіта визнається однією з пріоритетних сфер соціально-економічного, духовного та культурного розвитку суспільства.

Розвиток демократії в Україні нерозривно пов'язаний з подальшим удосконаленням та реформуванням системи освіти, зокрема й юридичної. Тому дослідження цього питання є вкрай важливим, з метою внесення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства та системи здобуття юридичної освіти відповідно до визнаних у сучасному цивілізованому світі стандартів.

Орієнтація нашої країни на побудову правової, демократичної держави та входження до Європейського Союзу передбачають наявність державних стандартів юридичної освіти, одним із елементів якого є орієнтованість навчальних закладів на задоволення потреб споживачів освітніх послуг.

Пошук оптимальної моделі юридичної освіти безпосередньо пов'язаний з дослідженнями та розв'язанням саме цієї проблеми, оскільки більшість роботодавців та експертів вважають, що мають бути прийняті національні професійні стандарти діяльності та кваліфікаційні вимоги до фахівців юридичного профілю за основними напрямками діяльності. Базуючись на цих професійних стандартах, профільні фахові організації та освітяни повинні спільно розробити освітній стандарт. Особлива увага має приділятися викладанню предметів прикладного характеру, організації проходження регулярної практики, а також широкому залученню успішних правників-практиків до викладання у рамках навчального процесу.

У зв'язку зі звітом щодо результатів виконання проекту «Залучення громадськості до формування рамки кваліфікацій правничої професії шляхом проведення аналізу обсягу знань, переліку навичок і вмінь, якими має володіти випускник юридичного вищого навчального закладу, щоб відповідати вимогам сучасного ринку праці», виникає потреба у вивченні та дослідженні іноземного досвіду організації системи юридичної освіти та можливості його врахування для України.

Європейська асоціація юридичних факультетів (ELFA) запропонувала створити на основі Болонської моделі вищої освіти єдиний європейський простір юридичної освіти з двома основними моделями освітніх програм: 1) модель загальної бакалаврської та магістерської програм, що поєднувала бакалаврську підготовку в одній (національній) юрисдикції з наступним магістерським рівнем з певною спеціалізацією у міжнародному праві, праві ЄС та порівняльного правознавства; 2) модель «транскордонної» бакалаврської та магістерської програм з концентрацією на професійній підготовці, що буде визнаватися принаймні у двох національних юрисдикціях. По суті мова йде про те, щоб